

1 JANUARI 1924.

AFLEVERING 9.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE:

J. HEIMANS, AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL

ADRES DER REDACTIE:

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM

ADMINISTRATIE:

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM

PRIJS PER JAAR f 6.50.

NATUURBESCHERMING.

EN der blijken van de verandering in de geestesgesteldheid der menschen is de in den aanvang dezer eeuw herleefde liefde tot de natuur. Het is onnoodig hiervan voorbeelden aan te halen, daar deze voor het grijpen liggen. Vreemd is deze herleving niet. Immers het maatschappelijk en geestelijk leven, de groeiende intensiteit van het stadsverkeer en zooveel andere dingen eischen meer van ons zenuwleven dan ooit, zoodat het verlangen naar rust tot herwinning van krachten ook sterker wordt. De stedeling houdt het daarom tusschen de steenen muren niet meer uit. De noodzakelijke rust en verfrissing van zijn geest vindt hij niet tusschen de benauwende wanden van zijn woning, in de grauwe geulen der straten en de stoffige stadsparken, maar in de levende natuur ver buiten het stads-gedruisch. Alleen daar vindt hij ontspanning van zijn innerlijke krampachtigheid. En met dezen balsem voor zijn ziel hervindt de stedeling buiten zijn steenwoestijnen de liefde voor de natuur, voor plant en dier en dus ook voor den mensch.

Maar er komen nog andere trillingen in den tot stilte gekomen mensch. Ver van het gedruisch zijner daden komt hij tot een dieper besef van zijn innerlijke leven, wat een eerste voorwaarde is voor het ontwaken van het godsdienstig sentiment.

Aldus ligt in het motief van de herleefde natuurliefde tevens haar rechtvaardiging. Waar de invloed van de natuur op den mensch groot is en goed, is het thans echter van dringend belang na te gaan, hoe op dit oogenblik de invloed van den mensch, met name den stedeling, op de natuur is. Wij zien dan helaas, dat deze vreugdevolle gezindheid groote gevaren medebrengt, die zoo groot zijn, dat, wordt niet tijdig ingegrepen, na eenige tientallen van jaren ons mooie land tot een stadspark zal zijn verschrompeld en de verkwijnde natuur voor ons nageslacht niet meer zulk een belangrijk element voor rust, innerlijke beschaving en godsdienst zal zijn, als zij het thans nog is voor ons.

Wij zien immers, dat de stedeling in de lachende natuur zijn grauwe verstijvende sfeer medebrengt! In mooie streken, waar de woningen als architectonische planten uit den bodem schijnen te zijn opgegroeid en met de geheele omgeving één organisch geheel uitmaken, plaatst hij zijn baksteen stadswoning, hakt de mooiste boomen om, en rastert een ander gedeelte af met venijnig prikkeldraad en dor gaas. Gewend als hij is aan de harde straten der stad, worden de paden van zijn tuin zorgvuldig met knarsend kiezel bedekt. De landwegen met hun krachtige krommingen, in den loop der tijden ontstaan uit voetpaden en karresporen, worden gepantserd tot keiharde wegen, recht als in de stad, of, in slappe imitatie aan de vroegere paden, met karakterlooze bochten.

Zoo ontstonden in weleer prachtige streken de villadorpen, wangedrochtelijke misgeboorten, geen stad en geen dorp, ontstaan uit het volslagen gebrek aan logica, die immers wil, dat wanneer iemand iets bewondert, hij er niet bovenop moet gaan zitten! Ook op de bevolking van zulke streken heeft de villa-bouw een verlagenden invloed. Het steeds opzien naar materieelen rijkdom kweekt geen ras van koningen, maar van slaven.

Op deze wijze is reeds veel heerlijke natuur in ons land bedorven. Hilversum, Baarn, Bussum, Laren, Oosterbeek, Velp, Wassenaar, Bloemendaal, Bilthoven, Zeist, Bergen en zooveel andere streken zijn voor een kleiner of grooter deel onherroepelijk verknoeid. En steeds verder grijpt deze pest om zich heen. In Oisterwijk verrijst een villapark; een groot deel van de mooie omgeving van Apeldoorn wordt verwoest door den aanleg van grintwegen en den bouw van villa's; bij de Doorwerth geschiedt hetzelfde; het Driebergsche bosch is verkocht voor een soortgelijk doel. De wonderlijk-mooie heide bij Vierhouten wordt steeds meer door huizen ontsierd. Slechts enkele van de helaas vele voorbeelden worden hier genoemd.

De stedeling, die in deze villadorpen woont, komt stellig tot een zekere rust, maar dit gaat ten koste van de schoonheid van de natuur, wat, naar ik zal aantoonen, niet noodzakelijk is. En hij misrekenet zich, als hij denkt te midden van de natuur te wonen; immers al deze verwoestingen oefenen op de flora en de fauna haar verdorrenden invloed uit. Kan men zich een eekhoorn voorstellen tusschen afgerasterde wegen, een schuwe specht in de tuinen of een orchidee in het door de automobielen grijs-bestoven struikgewas?

De speculatie-zucht van spoor- en tramwegmaatschappijen, hoteliers, pension-

houders, grondbezitters, huizenbouwers, neringdoenden ziet niet verder dan het oogenblikkelijk te bereiken eigen voordeel. Daar de duivel echter, sinds Mephisto, zich als gentleman voordoet, zoo wordt deze grove eigenbaat ook gedekt met leuzen als: een streek ontwikkelen, vooruit brengen, uit haar isolement opheffen en dergelijk langzamerhand tot gemeenplaats versleten fraais. Zoo is het ook hier weer de Mammon, die in deze toch reeds verkankerde maatschappij aan ons, en wat erger is, aan onze kinderen en kindskinderen, een groot geluk gaat ontnemen, indien niet tijdig wordt ingegrepen.

En helaas zijn het niet alleen particulieren, die de schoonheid van ons land belagen, doch ook de overheid gaat maar al te dikwijls bij deze verwoestingen voor, of geeft blijk van een gezindheid, die het ergste doet vreezen. De autoweg Bloemendaal-Zandvoort verminkte een ongerepte duinnatuur. De Westeinder-plas wordt drooggelegd. Wat met het Gooi en het Naardermeer dreigde te geschieden en nog geschieden kan, ligt nog versch in aller geheugen. Zoo zijn er voorbeelden te over, waaruit de afbraak van ons mooie land blijkt.

Wel zijn er op dit oogenblik nog factoren, die remmend werken. Allereerst moet het grootgrondbezit worden genoemd. Deze belette den aanleg van nog meerdere villaparken en den aanleg van wegen. Toch ligt in het grootgrondbezit geen voldoende waarborg tot behoud van natuurschoon. Immers het blijft mogelijk, en het geschiedt reeds, dat na overlijden van den eigenaar het bezit van zijn bosschen en velden over meerdere erfgenamen wordt verdeeld. Ook is, vooral in deze tijden, nu de geldnood ook in die maatschappelijke kringen doordringt, verkoop van het geheele of van een gedeelte van het bezit mogelijk. Men denke aan den verkoop van stukken van het Baarnsche en het Doorwerthsche bosch, aan Zorgvlied en aan Oud-Wassenaar bij den Haag.

Een andere, beter remmende factor is de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten, welker doel in den naam is besloten. Zij heeft reeds de volgende bezittingen, meerendeels door aankoop:

Het Naardermeer	700 H.A.
De Staart, het Ooster- en Westerkooistuk en de Petten op Texel	20 „
Het Leuvenumsche Bosch	680 „
Hagenau-Rhederoord	790 „
De Bosschen en Vennen bij Oisterwijk	285 „
Het eiland Griend	23 „
De Rengersmiede bij Wartena	3 „
Het Korenburgerveen bij Winterswijk	94 „
De Harensche Wildernis bij Haren (Gr.)	5 „
Het Brandeveen bij Uffelte	18 „
De Braak bij Paterswolde	25 „
Het Balinger- en Mantingerzand bij Westerbork	26 „
Dennenoord bij Naarden	4 ¹ / ₂ „
De Vier Linden bij 's-Gravenpolder	—
Het Carumterrein bij Weert	—

Prachtige en uit natuurhistorisch oogpunt belangrijke streken zijn aldus door deze uitstekende vereeniging gered, die daarvoor ons aller dank en steun verdient. Helaas staat echter boven deze vereeniging de wet, de mogelijkheid tot onteigening. De plannen met het Gooi bedreigden ook het Naardermeer en de broedplaatsen der vogels, zoodat deze ervaring doet inzien, dat ook deze vereeniging, hoewel tegen de natuurontheiliging een solieder rem dan het grootgrondbezit vormende, toch niet afdoende werkt.

Van groot belang is het, dat bij sommige gemeentebesturen het besef ontwaakt, dat het behoud van een bosch beter is dan verdere uitbreiding der villaparken. Amersfoort, Heemstede, Bloemendaal en Zeist gaven het goede voorbeeld door aankoop van bosschen. De aankoop door de Gemeente Hilversum van het Spanderswoud schijnt helaas meer een speculatie te zijn. Een deel van het bosch immers wordt bestemd voor villabouw. Ook de Staat heeft aan de reeds in zijn bezit zijnde bosschen den laatsten tijd nog toegevoegd groote stukken van de Putter- en Driesche bosschen. Tegenover de bosschen, in handen van particulieren, is dit overheidsbezit echter zeer gering.

Wat alhier Rijk en Gemeenten in dit opzicht doen, is minimaal, zelfs in verhouding tot dat wat in Amerika geschiedt. Een belangrijk opstel hierover vinden wij van de hand van den Heer H. Cleyndert in het laatste jaarverslag van de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten. Allereerst zijn er de bekende National Parks, die alleen reeds te zamen 3.400.000 H.A. beslaan, waarvoor een speciale dienst is georganiseerd. Daarnaast zijn er State-, Interstate-, County-, Metropolitan- en Cityparks. Een voorbeeld van een interstate-park is het door de Staten New-York en New-Yersey tot stand gekomen park ter grootte van 15.000 H.A. 4.100 H.A. hiervan zijn door particulieren (benevens 5 miljoen dollars) geschonken. In de zes zomermaanden van 1921 bedroeg het bezoek $1\frac{1}{2}$ miljoen menschen, niettegenstaande het park $2\frac{1}{2}$ uur varen van New-York ligt. „Denk hierbij aan het Gooi, dat slechts een half uur sporen van Amsterdam ligt; denk aan de misschien nog niet geheel verloren gelegenheid voor onze hoofdstad om daar te zamen met de Gooische gemeenten, eventueel met hulp van de provincie, rijk en particulieren een Natuurpark te stichten.”

Ook bewonderenswaardig is, wat de steden doen. Zoo verkreeg Boston door het eendrachtig samenwerken van 39 omliggende gemeenten een park van 4300 H.A. rondom de stad. Deze 39 gemeenten werkten dus „eendrachtig samen tot de verwezenlijking van een groot ideëel, doch volgens Nederlandsche begrippen improductief doel.” De rivieroeveren werden hierbij voor parkaanleg gereserveerd (vergelijk dit met de plannen van het Amsterdamsche Gemeentebestuur om de Amstelboorden te verknoeien!) Tegelijkertijd zag de overheid in, dat het volk moet worden geleerd, hoe die parken te gebruiken. Daartoe ging men over tot het bouwen van hotels in landelijken stijl, het aanleggen van „camps” met eenvoudige „cabins” welke het publiek voor zeer weinig geld kan huren of, om het verblijf nog goedkooper en vrijer te maken, van eenvoudige kampeerterreinen; van winkeltjes met alle soorten van levensbenodigdheden, enz. Sommige permanente kampen zijn zelfs speciaal

bestemd voor de armste stadskindertjes, die er heen mogen gaan met hun moeders, voor „workinggirls” en „working boys”, die er voor een minimaal bedrag te midden van de heuvels, bosschen, rivieren en meren gezondheid kunnen opdoen.” Van dit alles zegt de Amerikaan, dat „it pays its dividend in humanity”.

Ongetwijfeld zijn vele toestanden ginds anders dan hier, zoodat niet zonder meer een vergelijking kan worden getroffen. Juist de dichtheid van bevolking maakt hier maatregelen als in Amerika zeer veel moeilijker. Toch is het verschil in besef van de waarde van de natuur voor den mensch, en het verschil in pogingen tot behoud, diep beschamend voor ons Nederlanders. Men vergelijkte alleen maar reeds wat in ons land gebeurt en dreigt te gebeuren.

De Heer Cleyndert eindigt zijn belangwekkende uiteenzetting der Amerikaansche toestanden op dit gebied aldus: „Het merkwaardige verschil tusschen Amerika en ons land is nu dit: in dat groote land met zijn onmetelijke stukken natuurruimte tot zelfs in de buurt van zijn groote steden, waken overheid en volk er tenminste zooveel mogelijk voor, dat van dien overvloed niets onnoodig verkwist wordt; in ons kleine land, een van de dichtst bevolkte van de wereld, met zijn snel aangroeiende bevolking, waar men dus elk stukje vrije natuur als het dierbaarste kleinood zou moeten bewaken, verspilt en verkwist men dat kostbare bezit! Uit zucht naar materiele voordeelen? Zeker, ook dat, doch de hoofdoorzaak van alles is het gemis aan begrip, dat alle natuurschoon is het geestelijk eigendom van de geheele gemeenschap, waarvan de zorg en de bewaking is gelegd in hoogste instantie in handen van de overheid en dat het dus in haar handen veilig behoort te zijn; het gemis aan inzicht dat wij, thans levenden, absoluut het recht missen, om naar willekeur over dit natuurschoon te beschikken, dat het integendeel onze duurste plicht is, het ongeschonden aan het nageslacht over te dragen. Zijn wij dan niet als vaderlanders verplicht, om een van de zuiverste bronnen van waarachtig geluk, de ongerepte natuur, voor ondergang te bewaren?”

Voor Nederlandsch-Indië werden, naar analogie van Amerika, in 1916 ook maatregelen genomen ter bescherming van de natuurrijdommen. Krachtens deze kan de Gouverneur-Generaal als natuurmonumenten die terreingedeelten aanwijzen waarop „door anderen geen rechten worden uitgeoefend en waarvan de zooveel mogelijk ongerepte instandhouding” met het oog op de bijzondere wetenschappelijke of aesthetische ¹⁾ waarde daarvan in het algemeen belang wenschelijk wordt geacht. De aangehaalde woorden kunnen deze goedgewilde pogingen krachteloos maken! Eerst in 1919 en 1920 werden krachtens die voorschriften terreinen als natuurmonument aangewezen.

Voor Nederland moeten andere maatregelen dan in Amerika en Indië worden genomen. Immers daar zijn, zooals reeds in 't kort is gezegd, de toestanden, met name de bevolkingsdichtheid met daaruit voortkomende gevolgen, geheel anders dan hier. Bij het overdenken in welke richting dan pogingen tot behoud van zooveel

1) N.B. waarom ook niet ethische waarde??

mogelijk natuurschoon moeten worden gedaan, komt allereerst de overweging op, dat het tegengaan van de in den aanhef besproken drang naar buitenleven even verkeerd als onmogelijk is. Het is alleen de zaak *deze neiging te leiden*, iets, wat tot nu toe schromelijk is verwaarloosd.

Het bouwen van villa's, het aanleggen van wegen en andere verkeersaderen, moet dan ook niet worden belet. Alleen moet het orgaan, dat in deze de leiding moet geven, uitgaan van het reeds boven aangegeven beginsel, dat men niet *in* maar *naast* het bewonderde voorwerp moet gaan zitten, dat dus bijv. niet *in* een mooi bosch moet worden gebouwd, maar op heide- of weidevelden *er naast*. Was men reeds eerder van dit even eenvoudige als juiste beginsel uitgegaan, dan zou bijvoorbeeld de prachtige Trompenberg in Hilversum een heerlijk brok natuur zijn gebleven, waar de bewoners van de dan op de er vlak naast gelegen Larensche heide gebouwde huizen veel meer genoten zouden hebben, dan zij nu doen op hun knarsende grintwegen tusschen ijzeren hekken; dan zouden de villa's in Bloemendaal in de weide een na enkele jaren ook aardig villadorp hebben gevormd en zou „het Kopje” met omgeving zijn gespaard. Ik wil hiermede niet beweren, dat heide of weide geen schoonheid bezit; het is een kwestie van meer of minder zeldzaam. Van weide en heide kan eerder een stuk voor huizenbouw worden afgenomen, dan van onze schaarsche met bosschen begroeide heuvelen.

Dit geldt niet alleen voor huizencomplexen, maar ook voor enkele gebouwen. Als een voorbeeld van goede en van slechte plaatsing kan eenerzijds genoemd worden het restaurant van de Koningin aan het Uddelermeer, dat achter een boomgroep geplaatst, een mooi uitzicht op het meer geeft en dit van den weg af niet belemmert, en het melksalon aan het er vlak bij gelegen Bleekemeer, gebouwd tusschen den weg en het meertje, zoodat het laatste van den weg af bijna niet te zien komt.

Is hiermede in grove trekken aangegeven, welk beginsel aan deze leiding ten grondslag moet liggen, thans moet de vraag worden beantwoord, wie deze leiding moet geven. Het komt mij voor, dat hierbij naar analogie van de Hinderwet moet worden gehandeld. Deze wet zegt in art. 1 „Het is verboden inrichtingen welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken, op te richten zonder vergunning, welke behoudens de bij deze wet gemaakte uitzonderingen door het gemeentebestuur wordt gegeven.” De vergunning wordt aangevraagd aan het gemeentebestuur, dit roept den aanvrager en eventueele klagers op, en beslist na beide partijen te hebben gehoord.

Met enkele afwijkingen zou iets soortgelijks ook in dit geval kunnen geschieden. Er zou moeten worden bepaald, dat geen woningen gebouwd en geen verkeerswegen aangelegd of veranderd mogen worden zonder vergunning te hebben gevraagd en gekregen. Deze bepaling zou om begrijpelijke redenen moeten worden beperkt tot gemeenten met een betrekkelijk laag inwonertal (bijv. 30.000 of minder). Uiteraard zal de aanvraag, waar de wegen dikwijls over het gebied van meerdere gemeenten zullen loopen, niet tot een gemeente- maar tot het provinciale bestuur moeten worden gericht. Ik spreek met name ook van wegen (straat-, spoor- en tramwegen),

daar hierdoor ook het noodeloos vernielen van natuurschoon kan worden belet (men denke aan den aanslag op het Naardermeer). Ook zal, indien het bouwen van huizen in een bosch om bepaalde redenen zal moeten worden toegestaan, de verharding van de mooie kronkelende boschpaden dan nog kunnen worden belet. De enkele villa's in het begin van het Putterbosch bijv. zijn niet erg hinderlijk, daar de boschpaden behouden bleven en dus de boschnatuur zoo weinig mogelijk is geschonden. Bij de niet zoo vaak voorkomende gevallen, dat meerdere provincies er mede gemoeid zijn, zal de aanvraag tot die besturen moeten worden gericht. Bij de aanvraag moeten, als bij de Hinderwet, nauwkeurige beschrijvingen worden overgelegd, welke ter provinciale Griffie worden ter visie gelegd. Na verloop van een voldoende tijdsruimte worden de aanvrager en een vertegenwoordiger van het natuurlievend publiek opgeroepen. Hiertoe zou de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten buitenmate geschikt zijn, daar deze deskundig is en haar sporen reeds heeft verdiend. De eindbeslissing, nadat aldus beide partijen hun belangen hebben kunnen verdedigen, ligt in handen van Gedeputeerde Staten. Het komt mij voor, dat decentralisatie in dezen wenschelijk is. Een provinciaal College kan zich gemakkelijker ter plaatse overtuigen van de juistheid der aangevoerde argumenten, dan een Haagsch ambtenaar dit in het geheele land kan doen. Nog afgezien daarvan, sluit dit zich zeer logisch aan bij de Woningwet, waar in art. 28 wordt bepaald, dat een door den raad vastgesteld uitbreidingsplan, hetwelk de grond aanwijst, die in de naaste toekomst voor den aanleg van straten, grachten en pleinen is bestemd, (dus ook den aanleg van villaparken) onderworpen is aan de goedkeuring van Gedeputeerden Staten. Het systeem is dus reeds aanwezig, doch behoeft alleen nog een uitbreiding, als door mij is aangegeven.

Nu zou men kunnen zeggen, dat de sinds 1 Augustus 1922 in werking zijnde Boschwet reeds een voldoende natuurbescherming waarborgt. Dit is echter m.i. niet het geval. Immers kan door den Minister alleen een kapverbod worden gelegd op bosschen en houtopstanden in bezit van publiekrechtelijke lichamen of vereenigingen, niet op die van particulieren. Indien deze hun bosschen willen omhakken of dunnen (bijv. voor villabouw), kan alleen de weg van onteigening worden ingeslagen, en hangende dit proces, tijdelijk een kapverbod worden gelegd. De waarde van het bosch (of houtopstand) wordt dan na taxatie door de onteigenende partij (Rijk, Gemeente of een vereeniging) uitgekeerd.

Nu behoeft het geen betoog, dat waar de schatkist van Rijk en Gemeente reeds lang leeg is, de inkomsten verminderen en de uitgaven stijgen, praktisch gesproken van onteigening niets zal komen. Waar bleef bijv. het Rijk toen het Buskersbosch bij Winterswijk onlangs dreigde te worden omgekapt? De Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten kocht dit aan, maar de geldmiddelen van deze vereeniging zijn ook niet onuitputtelijk! De Gemeente Winterswijk gaf een renteloos voorschot, maar dacht niet over onteigening, die immers ook exploitatie insluit! Het boschbezit van particulieren — en dat is verreweg het grootste gedeelte in ons land — blijft dus onbeschermd. Een betere weg is daarom de door mij in het ruwe aangege-

vene, die tevens ook soepeler is. Immers hierbij is niet terstond sprake van onteigening maar allereerst van overleg, hetwelk onder leiding van Gedeputeerde Staten een voor alle partijen bevredigende oplossing kan brengen. De Boschwet geeft op onvoldoende wijze een belemmering van —, de bovenaangeduide aanvulling der hinderwet leiding aan de neiging tot buitenleven.

Ook beschermt de Boschwet, anders dan het bovenontwikkelde plan, niet de duinen, meren, veenplassen e.d.

Hoewel ook bij dezen uiteengezetten maatregel verkeerde beslissingen mogelijk blijven, geloof ik toch, dat hierdoor een zeer krachtige rem zal worden verkregen. Voor ambtenarij behoeft geen vrees te bestaan. Daar de grootste gemeenten uitgeschakeld zijn, zal hierin voor de elf provinciale griffies geen groote vermeerdering van werk zijn gelegen. Wel zal dit het geval zijn voor de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten, die voor het geheele land op de bres moet staan. Een subsidie van de Regeering, in verband met de uitbreiding harer werkzaamheid, is dan ook billijk.

Het aangegeven middel zal wel voor verbetering vatbaar zijn. De hoofdzaak is echter, dat er iets gebeurt, om de zeer snelle afbraak van ons mooie land tegen te gaan, om aan het nageslacht vrijwel eenzelfde natuur na te laten, als waaruit wij thans zooveel levensgeluk en levensverdieping putten.

Amsterdam.

Mr. J. REITSMA.

DE KWARTELKONING.

*In Mei leggen alle vogels een ei
Behalve de kwartel en de spriet,
Die leggen in de Meimaand niet.*

HET was eind Juli geworden. Ik dacht, dat in ieder geval de camera-jacht op vogels-bij-'t nest wel afgeloopen zou zijn. 't Hoefde wel niet, want kwikstaartjes, braamsluipertjes, lijsters e.m.a. hebben dan nog zelfs wel eieren. Nog sterker: toen ik in September (28) 1901 in de duinen achter Overveen rondwaalde, vloog nog een woudduif van haar nest met twee eieren, terwijl dit jaar, begin October, een buurjongen me vertelde, dat hij nog pas het nest van een woudduif had gevonden, waar de duif afvloog.

Maar goed; ik rekende het broedseizoen voor afgesloten en had er al moed op, de trekvogeltjes te gaan fotografeeren, die in Augustus bedrijvig de waterlijn van de plassen in Schouwen — met name de Inlagen, loopen af te azen. Na den kwartelkoning wil ik daarvan mijn resultaten meedeelen.

Den 28sten Juli maakte ik met onze schooljeugd een uitstapje naar het strand te Westenschouwen. Toen ik ongeveer 7 uur thuiskwam, vertelde een buurvrouw, dat dien namiddag een landbouwer uit een naburige gemeente aan mijn deur was